

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Institutiones Canonicae

Schnorrenberg, Anno

Coloniae, 1740

§. 3. Quâ forma & modo beneficia acquirantur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62040](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62040)

tinguuntur; neque enim ideo plures nominationes ejusdem personæ ad diversas Ecclesias à Cæsare fiunt, ut unus plura adipiscatur beneficia, sed ut citius nominato provideatur. Cæsar quoque eisdem personæ novas preces post primæ nominationis vel gratiæ extinctionem concedere potest, cum per hoc nec Sedi Apostolicæ, cujus non interest, cui fiat collatio, neque Collatoribus Ordinariis, qui semel tantum gravantur, neque juris dispositioni ratione pluralitatis beneficiorum præjudicetur.

7^{imo}. Postquam Imperator uni preces dedit, eas revocare ac alterum nominare potest, quia quamvis, qui semel præsentavit, variare non possit, cum præsentatus jus ad beneficium vacans per præsentationem acquirat, in beneficio tamen vacaturo non jus per preces, sed solum jus ad implorandum Executoris officium acquiritur.

8vo. Si preces concessæ ob mortem v. g. præcistæ effectum non sint sortitæ, Imperator alium nominare potest; quan-

do enim actus secundum intentionem disponentis effectum non habet, ad unum actum non restringitur, quare si præcista gratiam non admittat, Cæsar eam libere alteri conferre potest, donec preces plenum sortitæ sint effectum.

9no. Ut preces facilius habeant effectum, Cæsar in concessione earum Executorem nominare solet, qui in Ecclesiastica dignitate constitutus, vel Ecclesiæ Cathedralis Canonicus. Isti autem Executores Subexecutores constituere valent, cum delegatam à Papa, ex cujus privilegio Cæsar Executores nominat, habeant jurisdictionem. Mortuo Executore, alium Imperator nominare potest.

10mo. Nominatus ad beneficium per preces illud intra mensem à tempore, quo ipsi vacatio beneficii innotuit, numerandum petere debet.

11mo. In privilegio Pontificio preces Cæsareas concedente quibuslibet juribus contrariis, Regulis Cancellariæ, Concordatis Germaniæ, & quibuscunque privilegiis ac consuetudinibus derogatur.

S. Tertius.

Quâ formâ, & modo Beneficia acquirantur.

Quæres *primo*. Quâ formâ de beneficio facienda provisio? *R.* In provisione parochialium præscripta est forma à *Concil. Trident. Sess. 24. de reform.* De qua alibi. Beneficiis simplicibus nulla specialis forma est præscripta, solum si quæntes requiruntur conditione: *1mo* debet esse gratuita *2do* integra, *3^{io}*

4to non subreptitia. *5to* publica. *6to* probabilis.

1mo debet esse gratuita, sine omni ambitu & largitione. *can. ordinationes. caus. 1. q. 1. can. 1. 2. 3. 4. 5. can. fin. caus. 1. q. 3. cap. 1. 2. 3. de simon.* Non debent intervenire preces, obsequia, aliæque humana gratia. *Gloss in cap. tuam. 10. de*

at. & qual. verb. nullum. Ideoque neque in collationibus, neque in institutionibus, ac præsentationibus, vel processionum mandatis aliquid pro juribus exigere potest, non obstante quacunque consuetudine. *cit. can. fin. caus. 1. q. 3. cap. non satis. 8. cap. cum in Ecclesia. 9. cap. Jacobus. 44. de simonia.* Nec Notarii confidentes tabulas aliquid recipere debent. *cap. 1. de simon.* Nisi de consuetudine salarii ex publico non haberent, juxta moderationem *Trident. Sess. 21. de reform. cap. 1.* Nec aliquid pro introitu, vel investitura, sive consistat in pecunia, vel aliqua tractatione, exigere potest. *cap. veniens. 19. cap. sicut pro certo. 39. de simon.* Quinimò & transactiones de beneficiis interpositæ non subsistunt, nisi iusta causa cum Superioris insuper autoritate intervenerit. *cap. constitutus. 4. de transaction. cap. nisi esset. 21. de prebend.* Vel nisi pro jure quæsito conservando ad redimendam vexam aliquid detur. *cap. dilectus. 28. de simon.* Provisio facta per simoniam realem, id est: quando per dationem & acceptationem beneficii pro re temporali completa est simonia, vel per conventionalem, id est: quando facta promissio, quæ nondum executioni mandata, ipso facto nulla est. *can. Sanctorum. 10. caus. 1. q. 1. can. ea qua. 5. & seqq. caus. 1. q. 3. cap. cum Clerici. 6. de pactis. Extrav. cum detestabile. de simon. inter comm.* Quamvis provisio ignorante simonia facta. *cap. ex insinuatione. 26. cap. nobis fuit. 27. de simon.* Aut etiam Collatore inscio. Simonia mentalis nullitatem non inducit. *cap. fin. de simon.* Simoniaci ad istud & quodcunque aliud

beneficium obtinendum inhabiles existunt.

2do. *Integra.* Collator enim partem fructuum beneficii sibi retinere nequit. *cap. unic. ut Ecclesiast. benefic. sine diminut. confer. cap. prohibemus. 7. de censibus.* Nec potest uni conferri beneficium, & alteri pensio ex beneficii redditibus attribui. *cap. extirpanda. 30. de prebend.* A Superiore tamen Ecclesiastico vacanti beneficio onus spirituale imponi potest, v. g. ut de B. V. Missam cantet. *cap. significatum. 11. de prebend.* Vel temporale, modo ad pios usus ordinetur. *Trident. Sess. 24. de reform. cap. 14.* Ut in subsidium seminarium, pauperum elemosynas, aut fabricam Ecclesiæ.

3tio. *Pura.* Hoc est: purè & absque conditione fieri debet; est enim collatio actus legitimus. *cap. solet. 2. de sentent. excomm. in 6.* Actus autem legitimi nullam conditionem admittunt. *cap. in electionibus. 2. de elect. in 6.* Et Regul. 50. *Actus legitimi conditionem non admittunt. de Reg. juris. in 6.* Si autem talis sit conditio, quæ tacitè inest; ut confero tibi beneficium, si capax es: actus non vitatur.

4to. *Non subreptitia,* id est: per falsam narrata impetrata; subreptio enim ipso jure gratiam vitiat. *cap. ad aures. 8. cap. constitutus. 19. de rescriptis. cap. si motu proprio. 23. de prebend. in 6.* Quod intelligendum de provisione à summo Pontifice vel ejus Legato facta, non verò de provisione Ordinarii, qui Ecclesiis, & non personis motu proprio providere dicitur: ideoque provisio Ordinarii ex capite subreptionis nequit impugnari. *Clement. 2. de offic. Ordinar. 510.*

5to. *Publica*, id est: non clandestina; collatio enim clandestina & secretò facta suspitione non caret. *cap. unic. ut Ecclesiast. benef. sine diminut. conferantur.*

6to. *Probabilis*, id est: ut per testes & instrumenta fides de provisione probari possit.

Quæres secundo: Quot modis acquiruntur beneficia? *ꝛ.* Beneficia acquiruntur vel modo ordinario vel extraordinario. Modi ordinarii, quibus acquiruntur, sunt sequentes: Electio, postulatio, translatio, &c. De quibus supra. Collatio sive jure devoluto sive jure ordinario, præsentatio, institutio, unio, commendata, possessio triennalis. Modi extraordinarii: collatio Papæ extra Diocesim, præventio Papæ, mandatum de providendo, reservatio, nominatio.

Quæres tertio. Quotuplex collatio jure ordinario? *ꝛ.* 2plex: Necessaria, & libera. Necessaria est, quando Collator certæ personæ, vel certo personarum generi, etiam nolens, conferre debet, ut 1mo. Si mandatum habenti & acceptanti beneficium primò vacaturum conferre teneatur. *cap. tibi. 12. cap. duobus. 14. de rescripte in 6. 2do.* Si præsentatum à patrono Laico vel Clerico instituere obligetur. *can. decernimus. 32. caus. 16. q. 7. cap. illud. 8. cap. relatum. 21. de jure patronat. 3tio.* Quando fit provisio à Papa ad Regis vel Principis nominationem. 4to. Quando graduatis in vim nominationum, quas ex Academiis privilegiatis habent, fit collatio. 5to. Ratione opionis, quando ex privilegio vel consuetudine antiquiori optanti debetur beneficium. 6to. In beneficiis in favorem, vel permutationis causâ renunciatis.

Collatio voluntaria fit, quando Collator sponte, cui vult, confert, dummodo digno & idoneo conferat. *cap. relatum. 9. de præbend. junct. Gloss.* Factâ collatione Collator beneficium secundò conferre nequit, quia functus est officio suo, & jus alteri est acquisitum. *cap. si tibi absentis. 17. de præbend. in 6. Clement. unic. de renunciat.* Quod procedit, si digno contulit, si autem indigno contulit, idque scienter, jure conferendi privatur. *cap. cum in cunctis. 7. §. fin. de elect.* Si ignoranter, secunda collatio post primam cassatam, vel declaratam irritam facta valebit.

Quæres quarto. Quid circa collationem ex jure devoluto observandum? *ꝛ.* Sequentia:

1mo. Collatio ex jure devoluto locum habet, si is, qui jus conferendi habebat, amisit illud vel ob negligentiam non conferendo intra tempus à jure statutum. *cap. nulla. 2. cap. quia diversitatem. 5. de concess. præbend.* Ne Ecclesiæ diu maneant viduatae. *cap. ne pro defectu. 41. de elect. cap. quam sit. 6. eod. in 6.* Vel propter delictum, conferendo indignis. *cap. cum in cunctis. 7. de elect. cap. si Compromissarius. 37. eod. in 6.* Vel ob non servatam formam. *cap. quia propter. 42. cap. nihil est. 44. de elect.*

2do. In Ecclesiis patronatis patrono intra tempus à jure statutum non præsentante jus conferendi ad instituentem, tanquam ad proximum hujus negotii Superiorem devolvitur. *Clement. unic. de suppl. neglig. Prælat. junct. gloss. verb. dissolutionem.* Si Prælati Episcopo inferior conferre negligat, ad Episcopum loci, in

in quo vacat beneficium, devolvitur collatio. *cap. nulla. 2. de concess. prebend. cit. Clement. unic.* Capitulo Cathedralis Ecclesie beneficium, quod ad suam collationem Episcopo excluso pertinet, conferre negligente, ad Episcopum fit devolutio: Si Episcopus cumulativè cum Capitulo conferat, fit devolutio ad Archi-Episcopum. *cit. cap. nulla. gloss. in cap. irrefragabili. 13. de offic. Ordinarii. verb. per Capitulum. cap. postulastis. 15. de concess. prebend.* Episcopo beneficium seorsim à Capitulo ad suam collationem spectans conferre negligente, fit devolutio ad Capitulum. *cit. cap. nulla.* Et hic est casus, quo ad inferiorem fit devolutio. Si Episcopo ex jure devoluto competat collatio, & ipse conferre negligat, ad Superiorem fit devolutio.

3tio. Si devolutio fiat ob delictum, ut quia provisum est indigno, si omnes peccaverunt, hodie in Ecclesiis Cathedralibus immediatè ad Papam fit devolutio. *cap. quanquam. 18. de elect. in 6.* In Ecclesiis inferioribus ad immediatum Superiorem. *cit. cap. quanquam. cap. cum in cunctis. 7. de elect.* Si non omnes peccaverunt, jus providendi manet penes innocentes.

Quæres quinto. Quando mediante præsentatione acquiritur beneficium? *re.* Quando beneficium est patronatum; quemadmodum enim jure civili olim Domini per servorum manumissiones consequantur jus patronatûs, quod in operis, bonorum successione & obsequiis patrono debitum consistebat, ita per ædificationem vel dotationem Ecclesie fundatori vel dotatori de jure Cano-

nico jus patronatûs accrescit, vi cuius vacante Ecclesia vel beneficio aliquem habilem præsentandi obtinet facultatem.

Quæres sexto. Quid & quotuplex est jus patronatûs? *re. 1mo.* Jus patronatûs est: Instituum ad beneficium vacans præsentandi potestas. Vel est jus alicui in Ecclesia acquisitum, eò quod ipse vel majores ejus Ecclesiam fundaverint, ædificaverint, vel dotaverint adhibito Episcopi consensu, ex quo jure cum utilitate honor & onus simul resultant.

2do. Jus patronatûs 3plex est: Ecclesiasticum, Laicale, & mixtum. Ecclesiasticum est, quod ratione Ecclesie vel beneficii competit, licet ex bonis Laicalibus originem habeat, vel ab initio, vel fundatione, vel testamento, vel donatione, aut alio quovis titulo in Ecclesiam, Collegium Ecclesiasticum ratione Ecclesie, dignitatis, vel beneficii est translatum. *cap. unic. de jure patronat. in 6.* Laicale est: quod personæ Ecclesiasticæ vel Laicali ex titulo competit Laicali, ut quia ex suis bonis patrimonialibus Ecclesiam fundavit, vel Laico fundatori successit. Fit ex Ecclesiastico Laicale, si non lucrativo, sed oneroso, ut permutationis titulo cum autoritate Sedis Apostolicæ in Laicos transeat, uti etiam ex Laicali fit Ecclesiasticum, quando in Ecclesiasticas transit personas. Mixtum est, quod partim est Ecclesiasticum, partim Laicale, si convenerint patroni, ut unâ vice persona Ecclesiastica, alterâ vice persona Laica præsentet. *Clement. plur. 2. de jure patronat.* Tunc jus patronatûs in turno patroni Laici est Laicale, in turno Ecclesiastici est Ecclesiasticum.

Di-

Dividitur quoque jus patronatûs in hæreditarium & gentilitium. Hæreditarium est, quod ad hæredes quoscunque etiam extraneos transit. *cap. quoniam. 3. de jure patron.* & tale in dubio præsumitur, nisi ex fundatione vel aliunde contrarium probetur. Gentilitium est, quod tantum ad illos, qui de familia sunt, transit. Dividitur rursus in reale & personale. Reale est, quod competit personæ ratione rei, & transit ad omnem, ad quem res transit. Personale est, quod immediatè personæ competit, & cum persona extinguitur.

Quæres *septimo*. Quid circa jus patronatûs observandum? &c. *Sequentia; 1mo.* Tribus potissimum modis jus patronatûs acquiritur, scilicet: fundatione, constructione, & dotatione, juxta vulgarem versum:

Patronum faciunt dos, ædificatio, fundus.

Fundatione jus patronatûs acquirit, qui Ecclesiam in proprio Solo suis sumptibus construxit. *can. Abbatem. 4. caus. 18. q. 2.* Vel qui solum aut fundum, in quo Ecclesia ædificari possit, assignat, vel donat. *can. pia mentis. 36. can. Frigentius. 27. caus. 16. q. 7. cap. nobis. 25. de jur. patronat.* Acquiritur autem eo ipso, quo fundatur Ecclesia, nec est necesse, quod fundator jus patronatûs in fundatione sibi reservaverit, ut colligitur *ex cit. cap. nobis. ibi: ex eo jus patronatûs acquirit.* *Gloss. in can. si quis basilicam. 10. de consecrat. dist. 1. verb. subtributaria.* Constructione vel ædificatione jus patronatûs acquirit, qui sine assignatione vel donatione proprii fundi suis sumptibus

R.D. Schnorrenberg Instit. 7. Can.

Ecclesiam construit. *can. monasterium 33. caus. 16. q. 7. cit. cap. nobis.* Vel Ecclesiam dirutam, ut novâ indigeat consecratione, reparat, talis enim reparatio ædificationi comparatur.

Dotatione jus acquirit, qui Ecclesiæ dotem dedit. *can. filius. 31. caus. 16. q. 7.* Quemadmodum enim in matrimonio carnali ad alendam uxorem & sustinenda matrimonii onera dos datur marito, ita in fundatione Ecclesiæ certa dos ad Ministrorum Ecclesiæ alimentationem, ad luminaria, aliâque ad Divinum Officium necessaria in redditibus vel annuis censibus constitui debet. *can. nemo. 9. de consecrat. dist. 1. cap. cum sicut. 8. de consecrat. Eccles.* Veruntamen tam in dotatione, quàm fundatione, vel ædificatione consensus Ordinarii interveniat, necesse est. *cit. cap. nobis. de jure patronat.* Sive præcedens, sive ex post dotationi, ædificationi, vel fundationi superveniens. Ratio est: quia jus patronatûs Ecclesiæ onus est, quale Laici Ecclesiis propriâ autoritate imponere non possunt. *cap. Ecclesia. 10. de constitut.* Consensum Ordinarii, hoc est, Prælati Episcopalem jurisdictionem exercentis intervenisse ex diuturnitate temporis præsumitur.

2do. His tribus jus patronatûs acquirendi modis additur titulus præscriptionis, quæ si immemoralis, dubium non est, quin per eam jus patronatûs acquiratur, cum vim tituli habeat. *Arg. cap. 1. de præscript. in 6. Trid. Sess. 25. de reform. cap. 9.* De ordinaria præscriptione disputant Canonistæ: plures concedunt, quod Laicus jus patronatûs per præscriptionem ordinariam acquirere valeat,

Z

cum

cum hac tamen differentia, si Ecclesia sit libera, & nullum patronum habeat, ad præscriptionem adversus eam spatium 40. annorum requiritur. *cap. cura pastorali. 11. de jure patron. cap. querelam. 24. de elect.* Si Ecclesia patronum Laicum habeat, & alius Laicus contra talem patronum jus patronatûs præscribat, inter præsentés 10. inter absentes 20. annorum sufficit spatium. Alii tamen Canonistæ absolutè negant per ordinariam præscriptionem à Laico jus patronatûs acquiri posse, eò quòd Laicus spiritualia & spiritualibus annexa possidere nequeat. Sicut autem per præscriptionem, ita quoque per summi Pontificis privilegium jus patronatûs acquiri potest.

310. His modis jus patronatûs in Ecclesiis non Collegiatis tantùm acquirere possunt omnes, qui rerum suarum administrationem habent, ideòque & scemina patrona fieri potest. *cap. ex literis. 7. de jure patron. cap. fin. de concess. præbend. Filiusfamilias habens bona Castrensia minor 25. annis.*

410. Prohibentur esse patroni Religiosus particularis, quia nec administrationem habet, nec bonorum dominium. Infamis; jus enim patronatûs bonum honorificum est. Hæreticus, excommunicatus excommunicatione majori, Judæus, Paganus; quia Canones hoc jus Fidelibus & Christianis tantùm concedunt.

510. Jus patronatûs partim honorificum, partim utile, partim onerosum est patrono, ut exprimit *Gloss. in cap. nobis. 25. de jure patron. verb. modeste.* his verbis:

Patrono debetur honos, onus, utilitasque,

Præsens ut præsit, defendat, alatur egenus.

Honor patroni in hoc consistit, ut Ordinario personam ad vacantem Ecclesiam præsentet, in Ecclesiis, Processionibus &c. honoratiorem locum obtineat. *can. pia mentis. 26. can. Frigentius. 27. caus. 16. q. 7.*

Utilitas, quòd patronum ad inopiam redactum alat Ecclesia. *can. quicumque. 30. caus. 16. q. 7.*

Onus, quòd Ecclesiam ejusque ministros contra vim hostilem defendere. *can. filius. 31. can. decernimus. 32. caus. 16. q. 7.* dilapidantes bona Ecclesiæ denuntiare, indebitè alienata revocare debeat, &c. Est enim patronus Ecclesiæ Protector & Advocatus. *cap. præterea. 23. cap. cum autem. 24. de jure patron.*

610. Modos, quibus jus patronatûs in alium transferri possit, exprimit *Gloss. in cap. cum seculum. 13. de jure patron. verb. emptorum.* his verbis:

Jura patronatûs transire facit novus hæres,

Res permutata, donatio, venditiòque.

Imprimis transfertur successione. *can. considerandum. 35. caus. 16. q. 7. cap. quoniam. 3. de jur. patr. In hæredes. cap. significavit. 41. de testibus. Clement. fin. de jure patron.* quoscumque cum bonorum universitate, cui tanquam accessorium adhæret. *cap. ex literis. 7. de jure patron.*

Deinde permutatione cum alia re spirituali, sive cum alio jure patronatûs. *cap. ad quæstiones. 6. de rer. permut. vel jure decimarum.*

Donationis vel legati titulo transit jus patronatûs, si alteri legetur, vel donetur, cum hac diversitate, quòd si Laico donetur, consensus Episcopi accedere debeat, qui non requiritur, si Ecclesiæ, vel loco pio, vel compatrono donetur. *cap. unic. de jure patron. in 6.*

Demum titulo venditionis transfertur, si universitas bonorum, cui jus patronatûs cohæret, vendatur. *cit. cap. ex literis. 7. de jure patron.* Nomine universitatis intelligitur hæreditas, civitas, pagus, castrum, prædium, &c. Ratio est: quia quamvis jus patronatûs non sit vendibile, utpote res spiritualis, quia tamen cum re temporali connexum esse potest, ideo si res temporalis, ut universitas principaliter, jus patronatûs cum universitate velut aliquod accessorium ad emptorem transit; quòd si jus patronatûs in venditione expressum, vel pretium intuitu illius auctum, venditio utpote simoniaca est irrita, & consequenter jus patronatûs non transit ad emptorem. *cap. de jure. 16. de jure patr.* Ut etiam non transfertur, si in venditione universitatis jus patronatûs exceptum, & venditor sibi illud reservavit. *Gloss. in cap. cum saculum. 13. de jure patron. verb. emptorum.*

Ad titulum venditionis conductio universitatis ad longum tempus reducitur, quâ apud conductorem tempore conductionis est exercitium juris patronatûs, quod tamen non tenet apud conductorem universitatis oppignorata. *cap. cum Bertholdus. 18. de sentent. & re judic.* Disparitas est, quia per conductionem dominium utile & commodum rei con-

ductæ in conductorem transeunt, quod tamen non fit per oppignorationem.

81mo. Ortâ controversiâ de jure patronatûs, si proprietas controvertitur, ad judicium Ecclesiasticum pertinet decisio, nam jus patronatûs conjunctum & connexum cum spiritualibus est res spiritualis. *cap. quanto. 3. de judic.* Si de possessione vel quasi possessione disceptatur, Judex sæcularis cognoscere potest, quia, ut dicunt Juristæ, possessorium est quid temporale.

82o. Si Ecclesiam juris patronatûs esse constat, & inter quosdam, quis sit patronus, controvertatur, ordinariæ sufficiunt probationes, si verò in dubium vocatur, an libera, vel patronata sit Ecclesia, libera præsumitur. *Arg. L. alius. 8. C. de servit. junct. gloss.* Et ut jus patronatûs discernatur, exactiores probationes requiruntur, juxta dispositionem *Trid. 25. de reform. cap. 9.* "Sicuti legitima patro-
"natum jura tollere, piâsque fidelium
"voluntates in eorum institutione viola-
"re æquum non est; sic etiam ut hoc colo-
"re beneficia Ecclesiastica in servitatem,
"quod à multis imprudenter fit, redi-
"gantur, non est permittendum. Ut
"igitur debita in omnibus ratio observe-
"tur, decernit S. Synodus, ut titulus
"juris patronatûs sit ex fundatione, vel
"dotatione, qui ex authentico docu-
"mento, & aliis jure requisitis osten-
"datur, sive etiam ex multiplicatis præ-
"sentationibus per antiquissimum tem-
"poris cursum, qui hominum memo-
"riam excedat, aliâsve secundum juris
"dispositionem, in iis verò personis, seu
"Communitatibus seu Universitatibus,
"in

“in quibus id jus plerumque ex usurpatione potius quæsitum præsumi solet, plenior & exactior probatio ad docendum verum titulum requiratur, nec immemorabilis temporis probatio aliter eis suffragetur, quàm si præter reliqua ad eam necessaria, præsentationes, etiam continuatæ, non minori saltem, quàm quinquaginta annorum spatio, quæ omnes effectum sortitæ sint, authenticis scripturis probentur.”

9no. Amittitur jus patronatûs vel ob delictum, vel ob aliam causam. Ob delictum amittitur 1mo ob hæresin, vel crimen læsæ Majestatis. *cap. vergentis. 10. de Hæret. 2do.* Si patronus Rectorem vel alium Ecclesiæ patronatæ Beneficiatum per se vel per alium occiderit, aut mutilaverit. *cap. ad aures. 10. cap. in quibusdam. 12. de pœnis. 3tio.* Si jura, bona, census Ecclesiæ patronatæ sibi patronus quocunque prætextu usurpavit. *Trid. Sess. 22. de reform. cap. 11. 4to.* Si venditionis vel alio quovis titulo contra Canones jus patronatûs in alium transferre præsumperit. *cap. quia Clerici. 6. de jure patronatûs. 5to.* Publicatis bonis patroni, si jus patronatûs bonis publicatis annexum, illud ad Fiscum transit. *Gloss. in can. filiis. caus. 16. q. 7.* Si autem bonis non annexum, manet apud delinquentem, donec per Judicem illo privetur. *Gloss. in cit. can. filiis. & Gloss. in Clement. Pastoralis. de sentent. & re judicat. verb. subjeçta.*

Alio modo jus patronatûs amittitur 1mo Ecclesiæ sine spe reparationis destructione. 2do. Si jus suum patronus Ecclesiæ cedat, vel Ecclesiam juris patro-

natûs sine reservatione sui juris fieri Collegiatam, vel Monasterio conferri patiatur. *cap. nobis. 25. de jure patronatûs. junct. gloss. verb. Capella.*

Quæres octavo. Quæ circa præsentationem observanda? R. 1mo. Patronus, qui est in quasi possessione juris patronatûs, præsentare debet. *cap. consultacionibus. 19. de jure patronat.* Hæc autem quasi possessio acquiritur per unicam præsentationem, his tamen concurrentibus: 1mo. Si præsentatio bonâ fide facta. 2do. Admissa. 3tio. Eamque secuta institutio. Et 4to. Ille, in cujus præjudicium possessio juris patronatûs acquisita, hoc sciens passus fuerit.

2do. Plures patroni ejusdem beneficii vel singuli alternis vicibus præsentare, vel omnes simul in præsentatione concurrere possunt, prout inter se conveniunt. *cap. 1. 2. & 3. de jure patronat.* Plures hæredes unius patroni in præsentatione pro uno habentur. *Clement. plures. 2. de jure patronat.* Quòd si plures concurrentes in præsentatione discordent, is præsentatus admittendus, in quo præsentando major pars concordat. Ubi distinguendum, an præsentatio fiat à pluribus, ut à Collegio, & tunc requiritur, ut à majori parte respectu Collegii concorditer sit præsentatus. *cap. Ecclesia vestra. 48. de elect. cap. ea noscitur. 6. de his, quæ sunt à Pralato &c.* Quo casu etiam omnes, ad quos spectat collatio, sunt convocandi. *cap. quia propter. 42. de elect.* Aliàs absentes præsentationem rescindere possunt. *cap. quod sicut. 28. cap. bona memoria. 34. de elect.* Vel præsentatio spectat ad plures tanquam personas sin-

missum, presentatio erit simoniaca, licet id presentato ignorante factum. *cap. si alicujus. 59. de elect. cap. nobis fuit. 27. de simonia.*

Quæres nono. Quid circa institutionem observandum? *Re. 1mo.* Institutio est beneficii juri patronatus subjecti à legitimo Superiore Ecclesiastico facta collatio. Hæc est necessaria, quia presentatio in Ecclesia patronata nullum jus tribuit presentato, cum patronus nullum jus obtineat. *can. noverint. 6. caus. 10. q. 1. cap. quod autem. 5. cap. querimoniam. 9. cap. cum Laici. 10. cap. consuluit. 15. de jure patronat.* Quamvis patronus sit Ecclesiasticus. *cit. cap. sicut nobis. 2. de suppl. neglig.*

2do. Ille, si idoneus est, instituendus, quem patronus presentaverit, alioquin ad Superiorem habebitur recursus. *cap. significasti. 18. de jure patron.* Et sicut institutio ab ipso patrono facta nulla est. *cap. illud. 8. de jure patron.* Ita etiam institutio, quam Episcopus fecit sine patroni presentatione; & quamvis non sit ipso jure irrita. *cap. illud. 8. de jure patron.* Securâ tamen presentatione patroni intra tempus à jure præscriptum evanescit. *can. decernimus. 32. caus. 16. q. 7.*

3tio. Ad Episcopum pertinet institutio. *cap. ex frequentibus. 3. de institut. cap. 1. eod. in 6. cap. cum satis. 4. de offic. Archid.* Ad Capitulum Sede vacante. *cit. cap. 1. de institut. in 6.* Ad Vicarium Generalem Episcopi, etiam sine speciali mandato. *cit. cap. ex frequentibus.* Imò ad Prælatos inferiores jus illud ex privilegio, præscriptione vel consuetudine habentes.

4to. Institutioni locus est, quotiescunque jus patronatus saluum & incolume manet, quod duobus modis impeditur per negligentiam scilicet, & derogationem Papæ.

Per negligentiam, si vel intra tempus præscriptum patronus non presentaverit. *cap. sicut nobis. 2. de suppl. neglig.* Vel patroni ob discordiam illud tempus elabi permiserint. *cap. quoniam. 3. de jure patron.* Vel patronus Ecclesiasticus indignum presentaverit.

Per derogationem jus patronatus impeditur, si Papa presentationem præveniendâ Ecclesiæ de Ministro provideat, Papa autem juri patronatus tam Ecclesiastico quàm Laico derogandi habet potestatem. *Clement. 2. de præbend. juncti. gloss.* cum hac differentia, quòd juri patronatus Laicalis non derogetur, nisi per clausulam specialem fuerit expressum. *cit. gloss. verb. Apostolicis.* ne Laicos à piis foundationibus & dotationibus contingat deterreri.

5to. Factâ institutione jus percipiendâ fructus beneficii, illudque administrandi potestatem nanciscitur institutus. Tempus institutioni non est præfixum, intra quod illa fieri debeat, nisi in beneficio curato, in quo juxta constitutionem S. Pii V. de concursu intra duos menses faciendâ institutio, aliàs ad summum Pontificem fit devolutio.

Quæres decimo. Qualiter beneficiorum fit unio? *Re. 1mo.* Unio est duorum vel plurium beneficiorum à legitimo Superiore facta connexio. Hæc unio vel est temporalis, vel perpetua. Temporalis est, in qua certum tempus expressum, vel

vel quæ fit non intuitu Ecclesiæ, sed ad vitam alicujus, vel quæ ad Papæ fit beneplacitum. Hæc tempore præfixo elapso, ut mortuo illo, ad cuius vitam est data, vel mortuo Papâ, si ad ejus data beneplacitum, dissolvitur. *cap. novit ille. 1. ne Sede vacante.*

Unio perpetua est, in qua expressum, quod perpetuò sit duratura, ut *in cap. exposuisti. 33. de præbend.* Vel quæ intuitu Ecclesiæ, vel alicujus dignitatis, vel ad beneplacitum Sedis Apostolicæ, quæ nunquam emoritur, facta est. *cap. gratiosè. 5. de rescriptis. in 6.* In dubio unio facta perpetuò præsumitur. *cit. cap. novit ille.*

2do. Tribus modis unio fieri potest. *Gloss. in cap. 1. ne Sede vacante. verbo: uniendo. 1mus.* Quando duæ Ecclesiæ vel duo beneficia in unum corpus coalescunt, ita, ut ex duobus beneficiis vel duabus Ecclesiis una fiat. Hujus unionis effectus sunt *1mo.* Statuta & privilegia uni data competunt alteri, & si contraria, conservantur favorabiliora. *2do.* Canonici, qui sunt in una Ecclesia, sunt etiam Canonici alterius Ecclesiæ. *Gloss. in can. & temporis. 48. caus. 16. q. 1.*

2dus modus unionis, quando duæ Ecclesiæ ita uniuntur, ut una superior sit & principalis, altera inferior & secundaria, quo casu *1mo* inferius beneficium nomen amittit, estque per unionem suppressum & extinctum. *2do.* Inferius beneficium ejus beneficii, cui est unitum, nomen induit, & iisdem gaudet privilegiis. *cap. recolentes. 3. de Statu Monach.* *3tio.* Beneficium inferius jura propria non amittit, sed illa manent, & ad Ecclesiam, cui est unitum, transcunt,

3tius modus unionis, quando nulla ex Ecclesiis unitis alteri subjicitur, sed ambabus suum titulum & gradum retinentibus idem minister præficitur. *can. & temporis. 48. caus. 16. q. 1. Gloss. in cap. 1. ne Sede vacante. verb. uniendo.* Hoc casu utraque Ecclesia est æquè principalis, sua statuta habet, & quælibet propriis utitur privilegiis.

3tio. Beneficia tempore, quo vacant, vel non vacant, uniri possunt. *Clement. si una. 2. de rebus Ecclesiæ non alienandis.* cum hac differentia: si Ecclesia vel beneficium vacans uniatur, unio non nisi post mortem Beneficiati, vel si beneficium alicui expressè reservatum, post obitum expectantis tantum sortitur effectum.

4to. Episcopus cum consensu Capituli quælibet beneficia unire potest. *cap. sicut unire. 8. de excessib. Prælator.* nisi beneficia uniri prohibeantur, ut prohibentur *1mo* Ecclesiæ Parochiales. Juxta *Trid. Sess. 24. de reform. cap. 13.* ibi: "Ecclesiæ Parochiales monasteriis quibuscunque, aut Abbatibus, seu dignitatibus, seu præbendis Ecclesiæ Cathedralis vel Collegiæ, sive aliis beneficiis simplicibus, aut hospitalibus militibusve non uniantur." *2do.* Beneficia regularia Ecclesiis parochialibus vel aliis beneficiis sæcularibus non sunt unienda. *Trid. ibid. 3tio.* Sine consensu patroni beneficia juris patronatus Laici uniri nequeunt. *Gloss. in cap. nobis. 25. de jure patronat. verb. in capella. 4to.* Beneficia unius Diocesis cum beneficiis alterius Diocesis uniri non possunt, ne unum beneficium duarum fiat Diocesium. *Trid. Sess. 14. de reform. cap. 9. 5to.* Beneficium

beneficium Ecclesiae, cuius Sedes vacat, uniri nequit, *cap. 1. ne Sede vacante. 6to. Episcopatus solus Papa unire potest. cit. cap. sicut unire. 8. de excess. Pralat. 7timo. Episcopus beneficia propria auctoritate mensae suae vel mensae Capituli unire non potest. cit. Clement. si una. 2. de rebus Eccles. non alienand.*

5to. Ut unio legitimè fiat, sequentes requiruntur conditiones: 1ma. Ut adsit causa utilitatis, vel necessitatis. *cap. exposuisti. 33. de prabend. 2da. Ut praevia causa fiat cognitione. 3tia. Ut omnes, quorum interest, vocentur, & audiantur. Trid. Sess. 7. de reform. cap. 6. Consensus tamen Rectoris vel possessoris beneficii non requiritur; fit enim sine illius praevio iudicio, cum unio non sortitur effectum, usque dum morte vel alio modo beneficium dimiserit. cap. consultationibus. 4. de donation. 4ta. Juxta Regulas Cancellariae valor beneficii uniendo est exprimendus.*

6to. Qui Ecclesias unire possunt, unitas quoque dissolvendi habent potestatem: ut quando per unionem tollitur hospitalitas, vel regularis fit dissolutio disciplinae. *cap. novit ille. 1. ne Sede vacante. Quando cessat causa factae unionis, si unio Ecclesiis nocere incipiat. cap. suggestum. 9. de decimis.*

Quaeres undecimo. Quid circa commendam observandum? *32. 1mo. Nominine commendae hic non intelligitur commenda, quae in Ordinibus militariibus esse solet, sed haec habet rationem beneficii regularis, cuius Rector Commendator.*

2do. Commenda est alicui concessa

Ecclesiae custodia. *Gloss. in cap. nemo de elect. in 6. verb. commendare.* Cum enim antiquitus Ecclesiae vacanti statim idoneus Rector praefici non posset, ea viro cuidam probo & fideli, qui illius interea curam tanquam Custos & Tutor haberet, commendabatur. *can. constitutum. 22. caus. 7. q. 1.* Erat Procurator in temporalibus & spiritualibus, & excepta bonorum immobilium alienatione, & exercitio eorum, quae consecrationem exigunt, omnia poterat, quae proprius Pastor. *cap. is cui. 42. de elect. in 6.* Ex redditibus Ecclesiae commendatae faciebat sumptus, subministrabat alimenta, debita solvebat, &c.

3tio. Commenda duplex est: temporalis & perpetua. Temporalis est, quando alicui ob Ecclesiae utilitatem beneficium ad tempus in custodiam datur, & Commendatarius ex beneficii fructibus alimenta & expensas in temporariae administrationis retributionem accipit. Tali modo Episcopus commendam Ecclesiae parochialis, non tamen ultra sex menses, dare potest. *cap. nemo. 15. de elect. in 6.* Quod correctum esse per Trident. declaravit S. Congregatio: Commendae, quae ad sex menses in Ecclesiis parochialibus sive curatis ab Ordinariis fieri poterant, juxta *cit. cap. nemo.* amplius post Concilium locum non habent, cum in iis deputari debeat Vicarius ad formam capituli. *18. Sess. 24. de reform.* Per commendam temporalem non datur titulus, nec jus in re, nec ad rem. *Gloss. in can. qui plures. 3. caus. 21. q. 1. cap. si constiterit. 12. de accusat.*

4to. Commenda perpetua est, quae con-

concedi solet in favorem certæ personæ cum facultate plenè disponendi de beneficio ac Beneficiariis. Eam solus Papa concedit, & est titulus Canonicus. *cap. dudum. 54. de elect.* Et reverà est palliata dispensativa provisio incapaci per Canones facta, ut imprimis, si habenti unum beneficium in titulum de alio incompatibili provideatur in commenda. *cit. cap. dudum. can. fin. caus. 21. q. 1.* Cum enim sicut quis duas uxores simul habere nequit, ita quoque titulum duorum beneficiorum incompatibilium habere non potest, ideo dat Papa unum in sponsam, alterum in commendam; quare optimè respondit conscientiosus Episcopus oblata in commendam Abbatia: Absit, ut cum sponsa habeam concubinam. Deinde dum seculari de beneficio providetur Regulari, vel econtra. Terriò dum minori 18. annis de beneficio curato providetur, illi Ecclesia ad 8. vel 10. annos in commendam, & postea in titulum confertur.

5to. Primus Author commendatarum perpetuarum & in favorem personæ refertur fuisse Leo IV. Mala, quæ ex his commendis in Rempublicam derivantur, graphicè describit *Rebuff. in praxi beneficiaria. tit. de commenda.* Hunc commendatarum abusum in semetipso correxit Clemens V. postquam infirmitate periculosâ visitatus ab Omnipotente prospexit evidentè, ut ipsemet refert in *Extrav. ex superna. de præbend. inter comm.* quòd Ecclesiarum & monasteriorum commendatarum cura negligatur, bona & jura dissipentur, ac subjectis eis personis & populis spiritualiter pluri-

R. D. Schnorrenberg Instit. Jur. Can.

mum & temporaliter derogetur, eisque redundant ad noxam, quæ dicebantur cedere in protectum. Idem agnoverunt Patres Concilii Lateran. sub Leone X. *Sess. 19.* ut refert *Fagn. in cap. cum ad nostram. de elect.* "Quoniam ex commendatariorum negligentia, partim avaritia vel injuria collabuntur, & indies Divinus cultus in his magis diminuitur, passimque obloquendi materia personis præsertim secularibus præbetur, non absque dignitatis Sedis Apostolicæ diminutione, à qua commenda hujusmodi proficiunt. Ut eorum indignitati salubrius consulatur, volumus, ac sancimus, ut cum illa per obitum Abbatum, qui illis præerant, vacaverint, nullo pacto cuiquam possint commendari." Ibidem quoque constituitur, ut Abbates Commendatarii, licet Cardinales, si in monasterio commendato mensa Abbatialis distincta à mensa Conventuali, quartam partem mensæ Abbatialis pro instauratione fabricæ, pro ornamentis sacris vel pauperibus applicare, si verò mensa Abbatialis cum Conventuali communis, tertiam omnium fructuum partem pro supradictis oneribus, & sustentatione Religiosorum impendere teneantur.

6to. *Trident.* quidem expressè has commendas perpetuas non reprobavit, dum eorum mentionem facit *Sess. 21. de reform. cap. 7. Sess. 25. de Regul. cap. 20.*

A a Imò

Imò *Sess. 14. de reform. cap. 10.* dum beneficia Regularia conferri secularibus prohibet, expressè addit: *In titulum.* Ut concessio per viam commendæ excluderetur. Attamen haud dubium est, quin tacitè commendas reprobet; nam *imo. Sess. 7. de reform. cap. 4.* submover unam ex principalibus commendæ causis: "Quicumque de cætero plura curatâ
" aut aliâs incompatibilia beneficia Ec-
" clesiastica, sive per viam unionis ad
" vitam, sive commendæ perpetuæ, aut
" alio quocunque nomine & titulo con-
" tra formam sacrorum Canonum &
" præsertim constitutionem Innocent. III.
" quæ incipit: *De multa.* recipere, ac
" simul retinere præsumpserit, benefi-
" cii ipsius juxta ipsius constitutionis di-
" spositionem ipso jure, etiam præsentis
" Canonis rigore, privatus existat."

Clarius *Sess. 25. de Regular. cap. 21.* ad intentum nostrum disponit, quæ dispositio ad minus consultiva esse ab omnibus admittitur; cavetur scilicet, ut iis monasteriis, quæ tunc commendata reperiebantur, & suos Conventus habebant, Regulares personæ ejusdem Ordinis præficerentur, quæ verò imposterum vacabunt, non nisi Regularibus conferantur. Eodem loco præceptivè decernit, ut in monasteriis, quæ capita sunt ac Primates Ordinum, sive Abbatia, sive Prioratus filia eorum Capitulum nuncupentur, teneantur illi, qui in præsentem ea in commendam obtinent, nisi sit eis de Regulari Successore provisum, infra sex menses Religionem illorum Ordinum propriam solemniter profiteri, aut eis cedere, aliâs commendæ prædictæ ipso jure vacare censeantur.

7^{imo}. Loco coronidis notandum consilium *Bernardi ab Espen. p. 1. Juris Ecclesiast. tit. 30. n. 54.* Ad Abbates Laicos & Commendatarios excludendos nihil efficacius vel convenientius esse potest, quàm ut in ipsis monasteriis perfecta bonorum ac proventuum communitio habeatur, relicta distinctione vel separatione mentis Abbatialis à Conventuali, quæ distinctio pro magna parte occasione commendis subministravit. Deinde ut juxta leges Ecclesiæ, intentionem Fundatorum, nec non Regularis Professionis monasticæ proventibus monasteriorum ita moderatè Abbates utantur, ut in omni ipsorum suppellectili vel domo nihil appareat à professione paupertatis alienum, & quod mundi factum redoleat, & quod reliquum fuerit, in Christianam hospitalitatem ac pauperum alimoniam impendant, ut hoc pacto re ipsâ ostendant bona monasteriorum esse patrimonium pauperum, quod sine sacrilegio in usus profanos impendi non possit.

Quæres *duodecimo.* Qualiter per triennale possessionem acquiritur beneficium? R. Pacifica per triennium beneficii possessio cum colorato titulo vim justitiae & legitimi tituli obtinet, ex Regula *Cancellaria de triennali possessione*, quæ sic habet: "Quod si quicumque Ecclesiastica
" beneficia, quæcunque sint absque
" simoniaco ingressu ex Apostolica & or-
" dinaria collatione, vel electione, vel
" electionis hujusmodi confirmatione,
" seu præsentatione & institutione illo-
" rum, ad quos beneficiorum hujusmo-
" di collatio & provisio, electio, præ-
" sentatio,

“sentatio, vel quævis alia dispositio per-
“tinet, pacificè possederit, super iis-
“dem beneficiis taliter possessis nequeant
“molestari.” Per quam Regulam titulo
colorato cum possessione pacifica trien-
niali beneficium canonicè obtinetur; hic
enim titulus pro institutione Canonica
habetur, ne lites super beneficiis sint im-
mortales. Requiritur autem 1mo. Pos-
sessio per triennium completum, nec
Prædecessoris possessio, ut in præscrip-
tionibus, continuatur.

2do. *Pacifica*. Hoc est: ita, ut nul-
lam controversiam sive judicialem sive
extrajudicialem super beneficio possessio
passa fuerit.

3^{io}. Ab initio possessionis coloratus
titulus esse, & talis per totum triennium
manere debet: titulum autem coloratum
habere dicitur, qui titulum obtinet ab
eo, ad quem beneficii pertinet dispositio,
sed ex defectu aliquo accedit, ut
collatio sit invalida, v. g. est facta colla-

tio ab eo, cui ab Executore Apostolico
erat interdictum, ne conferret. *cap. se-
soli. 6. de concess. præbend. in 6.* Si electio
vitium habens facta fuit ab habentibus
eligendi potestatem. Si quis sine præsen-
tatione patroni in beneficio patronato
est institutus, hi habentes titulum colo-
ratum per triennem possessionem paci-
ficam beneficium acquirunt. Econtra
illi, qui talem titulum habent ab iis, qui
conferendi carent potestate, *cap. ex fre-
quentibus. 3. de institut. vel qui beneficia
propria invalerunt autoritate. cap. cum
qui. 18. de præbend. in 6.* vel titulo prius
legitimè habito sunt privati, & nihilo-
minus beneficia retinuerunt, vel habent
quidem titulum ab habentibus confe-
rendi facultatem, sed sunt interdicti vel
excommunicati, violenti & intrusi di-
cuntur possessores. *cap. cum dilectis. 15.
de purgat. canon.* nec trienniali juvantur
possessione.

J. Quartus.

De Modis, quibus Beneficia amittuntur.

Quæres primo. Quot modis vacant
beneficia? *Res. 1mo.* Beneficium
vacare dicitur, quod à nemine posside-
tur vel occupatur, sive de novo sit crea-
tum, & à nullo antea possessum, sive
post collationem suo Rectore sit destitu-
tum.

2do. Præcipui modi, quibus benefi-
cium vacat, sunt sex: Mors, renun-
tiatio, promotio ad aliud incompatible,
matrimonium, Religionis ingressus, &
privatio.

Quæres secundo. Quo modo per mor-
tem vacant beneficia? *Res.* Beneficium
mortuo Beneficiario ita vacat, ut alteri
conferri possit. *cap. susceptum. 6. de re-
script. in 6. cap. ne captanda. 3. de concess.
præbend. in 6.* Fiunt sequentes exceptio-
nes: 1mo quando beneficium à legitimo
Superiore suppressum, vel accessorie al-
teri unitum, *cap. cum accessissent. 8. de con-
stitut.* 2do quando in aliqua Ecclesia non
est certus & definitus præbendarum nu-
merus,